

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

845

Vragen van het lid **Knops** (CDA) aan de Ministers van Defensie en van Veiligheid en Justitie over *de uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in twee zaken die Somalische piraten hadden aangespannen tegen Frankrijk* (ingezonden 8 december 2014).

Antwoord van Minister **Hennis – Plasschaert** (Defensie), mede namens de Ministers van Veiligheid en Justitie en van Buitenlandse Zaken (ontvangen 17 december 2014).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in twee zaken die Somalische piraten hadden aangespannen tegen Frankrijk (*Ali Samatar and Others v. France* en *d Hassan and Others v. France*, uitspraak op 4 december 2014)?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 4

Klopt het dat zij tientallen mensen gegijzeld hebben en dat er bij één van de twee bevrijdingsacties ook één van de gijzelaars is omgekomen?
Klopt het dat in beide gevallen het optreden van de Franse autoriteiten onder het VN mandaat viel (resolutie 1816 van de veiligheidsraad) en dat het Hof dat ook erkend heeft?

Antwoord 2 en 4

De uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) zagen op een tweetal zaken. In de eerste zaak (*Ali Samatar and Others v. France*), die zich afspeelde in april 2008, was sprake van een cruiseschip onder Franse vlag met circa dertig opvarenden, dat door kapers werd gedwongen naar de Somalische kust te varen. De toenmalige overgangsregering van Somalië gaf Frankrijk daarop toestemming om op te treden. De tweede zaak (*Hassan and Others v. France*) betrof een jacht van een Frans echtpaar, dat in september 2008 werd gekaapt en gedwongen naar de Somalische kust te varen. In de zaak *Hassan and Others* tijdens de

bevrijdingsactie één kaper om het leven gekomen.¹ Voor zover bekend zijn bij geen van deze acties gijzelaars omgekomen. Het optreden in de territoriale wateren van Somalië berust op VN-Veiligheidsraadresoluties. De meest recente Veiligheidsraadsresolutie op het gebied van piraterijbestrijding is resolutie nr. 2184 (2014). Deze resolutie herbevestigt de eerdere VN-resoluties 1816, 1838, 1846, 1851 (2008), 1897 (2009), 1950 (2010), 2020 (2011), 2077 (2012) en 2125 (2013).² Resolutie 1816 werd aangenomen door de VN-Veiligheidsraad op 2 juni 2008. Het optreden van Frankrijk in de zaak *Hassan and Others* was gebaseerd op deze resolutie. In de zaak *Ali Samatar and Others* was sprake van toestemming van de Somalische autoriteiten.

Vraag 5

Klopt het dat in beide gevallen de piraten, die mensen gegijzeld hadden, een compensatie van € 2.000 tot € 9.000 per persoon kregen omdat zij na aankomst in Frankrijk ongeveer 2 etmalen moesten wachten voordat zij werden voorgeleid?

Antwoord 5

Door het EHRM is schadevergoeding toegekend van € 5.000 per persoon in de zaak *Hassan and Others*. Deze schadevergoeding wordt toegekend aangezien het EHRM in die zaak een schending heeft geconstateerd van artikel 5, eerste lid en derde lid van het EVRM. In de zaak *Ali Samatar and Others* is een schadevergoeding van € 2.000 per persoon toegekend na constatering van een schending van artikel 5, derde lid van het EVRM. Artikel 5, eerste lid EVRM heeft betrekking op de rechtmatigheid van vrijheidsbeneming; artikel 5, derde lid EVRM vereist dat aangehouden personen onverwijld voor een rechter moeten worden gebracht. Naast schadevergoeding is een vergoeding toegekend van proceskosten aan alle betrokkenen. De geconstateerde schending zag niet alleen op het enkele feit dat betrokkenen in Frankrijk circa 48 uur in voorlopige hechtenis zijn gehouden, voordat zij werden voorgeleid aan de rechter-commissaris, maar temeer op de combinatie van dat gegeven met het feit dat zij al enige tijd op zee werden vastgehouden en de Franse autoriteiten dus voorbereid hadden kunnen zijn op een onverwijld voorgeleiding.

Vraag 3 en 6

Welke gevolgen hebben deze uitspraken voor de Nederlandse anti-piraterij missies?

Hoeveel krijgt iemand die in Nederland ten onrechte twee etmalen in een cel wordt vastgehouden standaard als compensatie?

Antwoord 3 en 6

Nederland heeft deze procedure tot dusver op andere wijze vormgegeven. Daardoor worden geen gevolgen voor de handelwijze van Nederlandse marineschepen die worden ingezet in het kader van NAVO-missie Ocean Shield of EU-operatie Atalanta voorzien. Nederland kent wel in artikel 89 van het Wetboek van Strafvordering een procedure voor het toekennen van een schadevergoeding indien de zaak eindigt zonder oplegging van straf of maatregel.

Vraag 7

Hoeveel bedraagt het gemiddelde inkomen in Somalië en hoe vindt u de verhouding van dat inkomen tot de compensatie die hier betaald wordt?

Antwoord 7

Er zijn geen betrouwbare gegevens beschikbaar met betrekking tot de hoogte van het gemiddelde inkomen in Somalië. Sinds het uitbreken van de burgeroorlog in 1991 zijn daaromtrent geen gegevens bijgehouden en momenteel is het door de veiligheidssituatie in delen van Somalië nog steeds niet mogelijk daar gegevens te verzamelen.

¹ Zie r.o. 8 van de uitspraak, appl.no. 46695/10 en 54588/10

² Zie ook Kamerstuk 29 521, nr. 267.

Vraag 8

Klopt het dat Griekenland als land wel geïnterveneerd heeft in deze zaak (onder artikel 36 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens) en Nederland niet?

Antwoord 8

Ja.

Vraag 9

Bent u bereid om Nederland aan de kant van Frankrijk te laten interveniëren als Frankrijk ervoor kiest deze zaak binnen drie maanden aan de grote Kamer voor te leggen?

Antwoord 9

Frankrijk heeft niet een automatisch recht de zaken aan de Grote Kamer voor te leggen. Het kan een verzoek om voorlegging aan de Grote Kamer indienen bij een speciaal panel van vijf rechters, dat in een minderheid van de gevallen een dergelijk verzoek honoreert. Indien dat laatste het geval is, kan Nederland verzoeken om toegelaten te worden als derde partij, in het belang van een goede rechtsbedeling. Dat laatste duidt erop dat zo'n interventie een juridische meerwaarde moet bieden. Of daarvan sprake is zal worden bezien indien het inderdaad komt tot voorlegging aan de Grote Kamer.

Vraag 10

Bent u bereid deze vragen te beantwoorden voor het Algemeen overleg Piraterij voorzien op 17 december?

Antwoord 10

Ja.